

SYNSPUNKT

Naturnationalparker bygger på et helt forkert grundlag

Af Sussi Handberg

Ph.d., Miljøvurdering,
Purkervej 12, 9520 Skørping
sussiandberg@gmail.com

og Søren Grene

forstkandidat,
Bækkebrovej 21, 3220 Tisvildeleje

BIODIVERSITET: Åbent brev til miljøministeren: Kære Lea Wermelin. I Nordjyske (23.9.) skriver du: "Naturnationalpark: Det er ikke til diskussion, at vi befinder os i en naturkrise, hvor tusindvis af dyre-, plante- og svampearter er i fare for helt at forsvinde herhjemme", vi skal "styrke biodiversiteten".

Vores ønske med denne henvendelse er alene at få en kvalificeret dialog og diskussion om biodiversitet på baggrund af fakta og dermed aflive flere myter, der floerer.

Befinder vi os i Danmark virkelig i en naturkrise, der udgør en akut trussel mod tusindvis af dyr-, plante- og svampearter - og fordrer markante indgreb i vores skove?

Begrebet biodiversitet giver dybest set kun mening når man taler om den, i relation til de bestemte økosystemer hvortil den er knyttet.

Og biodiversitet er ikke nødvendigvis "godt" - der er rigtig megen biodiversitet som er menneskets fjende - tænk blot på Coronavirus, rotter og hussvamp.

For at forstå begrebet biodiversitet og hvordan det kan bruges, er det derfor nødvendigt at undersøge det faglige indhold og den måde, det bliver kommunikeret på.

Grundlaget for Naturnationalparkerne og rewilding bygger på antagelsen om, at en stor bestand af store græssere gik og holdt den danske urskov lysåben indtil mennesket tog over.

Antagelsen strider imod mange års generelle opfattelse baseret på pollenanalyser.

I august i år har forskerne Odgaard og Klamt i et par artikler på Videnskab.dk på baggrund af ny metode, hvor sedimentering efter store græssere aktivt viser, at "den danske urskov ikke var præget af store dyr".

De konkluderer: "Såter vi ensidigt på denne naturforvaltningsmetode, risikerer vi at ende i en blindgyde i naturforvaltningen, som kan skade biodiversiteten mere, end den vil gavne".

Undersøgelsen blev straks imødegået af tre af de mest prominente rewilding-forskere med Rasmus Ejrnæs i spidsen (19.8. på Videnskab.dk).

I deres afsluttende konklusion anfører de med direkte henvisning til den danske Rødliste "at naturen

er i rivende tilbagegang".

Selv samme Ejrnæs er en af hovedforfatterne bag den seneste Rødliste fra 2020.

Heri finder man ved nærlæsning ud af, at det "overordnede billede stort set svarer til resultatet af rødlistevurdering fra 2010" - altså ingen "rivende tilbagegang" siden 2010.

Begge synspunkter kan jo ikke være rigtige.

Baggrunden for forvirringen er Aarhus Universitets offentliggørelse af den seneste Rødliste 15. januar 2020.

Her optræder der et langt større antal af rødlistede arter end tidligere.

Siden 2010 er rødlistearterne fordoblet fra godt 2200 til godt 4400 arter i 2020.

Såvel miljøministeren som Danmarks Naturfredningsforening greb omgående den alarmerende nyhed.

Lea Wermelin pointerede, at: "tallene sætter to streger under, at vores natur er i krise", og Maria Reumert Gjerding fastslog, at: "Dobbelt så mange arter som for 10 år siden er nu i fare for at forsvinde, viser den nye Rødliste".

Studerer man nøje Aarhus Universitets hjemmeside om Rødlisten, finder man imidlertid, at den voldsomme stigning intet har med den aktuelle udvikling i den danske natur at gøre, men alene beror på en ny sammenregningsmåde. På grund af den store uklarhed omkring Rødlisten, henvendte Søren Grene sig (24.5.) til rektoratet på Aarhus Universitet, som svarer, at "at arterne i Danmark samlet set er blevet en lille smule mere truede siden 2010".

Konkret handler det om, at ca. 45 af godt 5500 arter, er netto blevet vurderet til at være lidt mere truede end de var i 2010, svarende til 8 promille. Ikke for at bagatellisere, men nogen voldsom tilbagegang over 10 år er der ikke tale om. Fortællingen om "at naturen er i rivende tilbagegang" er således tendentiøs og uvederhæftig forskningsformidling fra universitets egne ansatte.

Det har ført til misinformation og mytedannelse om, at den danske natur er i rivende tilbagegang.

Myten om, at tusindvis af dyre-, plante- og svampearter er ved at forsvinde i vore skove.

Vi bør også gå videre og undersøge, hvor det er naturen konkret er i tilbagegang - hvilke økosystemer med deres arter er truede?

Et væsentligt område her er at undersøge biodiversiteten i de



danske skove, hvor man fra regeringens side ønsker at udlægge 15 naturnationalparker og 75.000 ha urørt skov. Er den i frem- eller tilbagegang?

Kan den "biodiversitetskrise", som den nye opgørelse af Rødlisten har initieret, begrunde behovet for disse drastiske omlægninger af vore skove.

Ph.d. Erik Buchwald har kortlagt biodiversiteten i Naturstyrelsens skov- og naturområder og udtaler til "Skovdyrkeren" (2.2.), at siden 1991 er 10 ud af 30 uddøde dødtveds-arter kommet tilbage og for andre naturtyper er der en positiv udvikling.

Siden 1991 er der kommet mindst 60 uddøde arter tilbage.

Ser man på et længere spænd af år, viser det sig at: "Hastigheden for uddøden ikke er accelereret siden 1850. Tværtimod. I løbet af de sidste 170 år er 135 skovarter uddøde i Danmark. Men meget få på den liste er uddøde de sidste tredive år."

Samlet kan man sige "at hastigheden, hvormed arter uddør i Danmark, er faldende, så der de sidste årtier kommer mange flere tilbage end der uddør. "Mange af de arter, der er kommet tilbage er der, hvor der blev udlagt urørt skov i 1990'erne, fortæller Erik Buchwald.

Går vi ned på artsniveau, viser der sig et interessant billede.

Erik Buchwald fremhæver nemlig, at der er et stigende antal arter af ynglefugle i de danske skove og for planternes vedkommende er der cirka 1300 hjemmehørende plantearter. "23 er uddøde siden 1850, men samtidig er 100 andre indvandret naturligt. Det vil sige, at der faktisk er en stigning af både pante- og fuglearter i den danske natur over tid"

Artsrigdommen er den basale måde at måle biodiversitet på.

» Urørt skov er ikke en gevinst for klimaet, end ikke på kort sigt.

De arter, der er i tilbagegang er dagsommerfuglene og koral- og køllesvampene.

De har dårlige betingelser, ligesom et antal arter, der har specielle levestedskrav. Generelt kan man sige, at der mangler skovlysninger, enge og overdrev, for at give bedre levegrundlag.

Erik Buchwald slutter med at sige: "Det er altså vigtigt at fremhæve, at meget går den rigtige vej i skovene. Skovenes natur reagerer heldigvis på de initiativer, vi tager" - herunder urørte partier.

Vi må således konstatere, at biodiversiteten i de offentlige skove og naturområder ikke er i tilbagegang. Tværtimod. Der er sket forbedring i kraft af den lange række af tiltag, som Naturstyrelsen har gennemført i realiseringen af den naturnære skovdrift. En udvikling, der skal fortsættes.

På basis af en fransk artikel har forskere fra Københavns Universitet siden 2008 hævdet, at urørt skov var gunstigt for klimaet. Men i marts i år gjorde KU retræte og skriver på deres eget nyheds-site at: "som klimavirkemiddel i et langt tidsperspektiv er urørt skov ikke et effektivt redskab. Den nuance er vigtig at få med, så debatten kan bygge på videnskabeligt underbyggede påstande, og således at politikken ikke bliver påvirket på et forkert grundlag".

KU beklager, at "mange har taget denne alternative opfattelse til sig, og det har ført debatten ind i en blindgyde".

KU går så vidt som til at skrive, at

det vi nu "siger, bygger jo på en klassisk videnskabelig erkendelse, lidt termodynamik og almindelig sund fornuft" og henviser selv til "Keiserens nye klæder". Tankevækkende at denne vildfarelse har fået lov at dominere i 13 år!

Urørt skov er ikke en gevinst for klimaet, end ikke på kort sigt. I takt med at hugsten ophører, falder skovens gennemsnitlige løbende tilvækst og dermed CO2-bindingen.

Hertil skal lægges den CO2, som det fældede træ oplager, mens det anvendes i for eksempel møbler og byggeri, samt den store CO2-besparelse der opnås, når træ erstatter brugen af CO2-belastende materialer som beton, stenuld, metal, plast m.v. Et kompliceret regnestykke, men klimaregningen for at udlægge 75.000 ha forstligt drevet skov urørt er en til halvanden million ton CO2 årligt ifølge "Klimaskoven" af Esben Møller Madsen m.fl.

Urørt skov kan bidrage til biodiversiteten sine steder, og den skal bestemt udpeges, hvor det er klogt og nødvendigt; men for de lyskrævende arter er urørt skov pænt sagt en udfordring, og heldigvis er artsrigdommen i varierede dyrkede skove voksende, som omtalt ovenfor.

For at sikre både biodiversiteten, og hjælpe klimaet burde der i stedet rejses betydeligt mere skov på store dele af landbrugsområderne. Alene øgningen af skovarealet fra i dag 14 pct. til 25 pct. af det danske areal (folketinget vedtog i 1989 den målsætning) med de hurtigst voksende arter, ville i løbet af 30 år kunne bidrage med en 30 pct. reduktion af den samlede danske netto-CO2 udledning ifølge "Klimaskoven".

Så kære miljøminister, vi håber, at du vil indgå i denne dialog, så vi kan komme frem til et mere retvisende grundlag for forståelsen af samspillet mellem biodiversitet, klima og forvaltningen af de danske skove.

At forvalte vores fælles skov- og naturarv forpligter til at lytte til og debattere med alle parter og interessenter.

For at udvikle denne dialog inviterer Rebild kommune og Klima Rebild til Skovkonference (onsdag 27.10.) i Rebild, hvor landspolitikere, videnskabsfolk, organisationer og erhverv vil drøfte disse forhold nærmere.

Alle er velkommen, og miljøminister Lea Wermelin, du er særskilt inviteret.